

Workshop CVB symposium 9-12-2006
© CVB Veenendaal

Seminar: Koningschap en leiderschap
drs. C.C. Stavleu

Er bestaat een spanning tussen het koningschap van God en menselijk leiderschap. Een menselijke leider kan al te makkelijk tussen God en mensen in komen te staan en daarmee zal de relatie met God verminderen. Deze spanning bestaat nu in de gemeente van Christus en bestond vroeger in Israël. In het Oude Testament wordt op een wijze omgegaan met deze spanning die zowel recht doet aan de noodzaak een menselijk leider aan te wijzen als aan de opdracht dat iedereen God als koning erkent. Uitgangspunt is hierbij 1Sam.8, waar het volk vraagt om een koning als alle andere volken

Een koning als alle andere volken

- In de vroeg-agrarische samenleving van het oude oosten was het koningschap de bestuursvorm van veel steden en van alle staten.
- Kenmerkend voor het oudoosters koningschap was de vergoddelijking van de vorst.
- Bij grotere naties was de vergoddelijking sterker dan bij Kanaänitische stadsstaten.

Redenen voor het Israëlitische verlangen van het volk

- Externe factoren: de koning bood veiligheid tegen vijanden.
- Interne factoren: de koning was centraal persoon in de organisatie van landbouwhervormingen.

Het risico voor de Israëlieten

De Israëlieten lopen het risico een koning te kiezen die tot een oudoosters despoot wordt.

Maatregelen tegen ontsporing

- De koning van Israël moet worden opgevat als een onderkoning onder God. God is de echte koning
- De koning mag geen buitenlander zijn. Deze maatregel is genomen met het oog op het gevaar van afgoderij.
- De positie van onderkoning onder God hield in dat de HERE de oorlogen voerde en dat de koning de interne zaken regelde. De zegen van God is bepalend voor de veiligheid van het koninkrijk.
- Hij mag niet veel vrouwen nemen. Dit vooral tegen het gevaar van afgoderij.
- De rechten en plichten van de koning waren vastgelegd in een document genaamd 'Het recht van de koning'. Hij moet hierin voortdurend lezen.
- De koning wordt nooit vergoddelijkt.
- Er is een scheiding van bevoegdheden, want een koning mag nooit priester zijn.

De praktijk in het Oude Testament / Het Nieuwe Testament

- Saul geldt als type van een vorst die God niet gehoorzaamde en verworpen werd, terwijl David een vorst was die meestal God koningschap erkende en daarom gezegend werd.
- De meeste koningen zijn geen onderkoning onder God en veroorzaken oordeel.
- Vanaf het begin van de Babylonische ballingschap was er geen koning meer.

- In de crisis komt het verlangen naar een nieuwe David op en deze belofte komt uit in Davids zoon Jezus. Hij was God volkomen gehoorzaam en ontving alle macht in de hemel en op de aarde.

Gods koningschap en leiderschap in de kerk

De kerk kent dezelfde spanning als in Israël. Christus is heer van de gemeente, maar ondertussen is menselijk leiderschap ook nodig. Enkele dingen springen in het oog:

- Menselijke leiders zijn beperkt en hun macht is relatief.
- Christus voert de strijd: de gemeente bloeit en wordt gezegend door God en niet door de aardse leider. Dit betekent dat de leider vooral afhankelijk is en dat hij God het werk laat doen.
- De leider is actief in zijn trouw aan Christus. Hij dient toegewijd zijn woord te bestuderen. Hij stimuleert mensen om een persoonlijke relatie met Hem te hebben.

Gespreksvragen:

1. Kan de ontdekking dat de oudtestamentische koning in principe de oorlog niet hoefde te voeren, consequenties hebben voor de manier waarop leidinggevend in de christelijke gemeente functioneren?
2. De taak van de oudtestamentische koning was een beperkte: hij was bijvoorbeeld koning en geen priester.
 - a. Welke consequenties heeft deze ontdekking voor de leidinggevend in de christelijke gemeente?
 - b. Wat is een goede strategie om te bereiken dat leidinggevend hun grenzen ontdekken?
3. De oudtestamentische koning is zowel afhankelijk als actief.
 - a. Hoe kregen deze twee aspecten vorm bij de koning?
 - b. Hoe kunnen deze twee aspecten vorm krijgen in het leven van de leidinggevende in de gemeente?